

Harku Vallavalitsus
harku@harku.ee

Teie 01.10.2025 nr 12-3/6692-1

Meie 29.12.2025 nr 13-2/3224-48

Vastuskiri

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitas 11.09.2025 Harku Vallavalitsusele kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu (edaspidi teemaplaneering) ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande. Planeeringuala on terve Harju maakond. Teemaplaneeringu koostamise eesmärk on olnud koostöös kohalike omavalitsuste ja kogukondadega kaardistada ning kokku leppida alad ehitusmaavarade uurimiseks ja kaevandamiseks. Sellega panustatakse ehitusmaavarade varustuskindluse tagamisse aastani 2050. Samuti seatakse planeeringuga tingimused kaevandamisega seotud tegevuste võimalike mõjude leevendamiseks ja karjäärade korrastamiseks.

Harku Vallavalitsus edastas 01.10.2025 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile Harku Vallavolikogu 25.09.2025 otsuse, millega Harku Vallavolikogu jättis Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu kooskõlastamata.

Vabandame vastuse viibimise pärast. Vastame Teile volikogu otsuses toodud punktide kaupa.

1. Volikogu märgib, et Harku 2 planeeritav kaevandusala asub neljast olemasolevast elamumaast lähemal kui teemaplaneeringuga lubatud 500 m puhverala ja see tekitab negatiivset mõju elukeskkonnale.

Vastusena selgitame, et lubjakivi riigi huviga alade määramisel arvestati võimalusel 500 m puhvri ulatusega tundlike objektide suhtes. Harku 2 riigi huviga ala on kavandatud tundlikele objektidele lähemale kui 500 m järgmistel põhjustel: tegemist on olemasoleva karjääri laiendusega, kvaliteetse kõrgemargilise lubjakivi leiukohaga, ala geoloogiline potentsiaal on hästi teada (ala on uuritud), kaevandamist toetav taristu on piirkonnas olemas ja kaevandamisega kaasnevaid mõjusid on piirkonnas varasemalt hinnatud. Sealjuures on oluline ära märkida, et teemaplaneering ei anna kaevandamiseks luba, vaid reserveerib alasid, kus on võimalik kaevandamise võimalikkus välja selgitada. Teemaplaneeringus lähtuti sellest, et Harku 2 ala puhul on tegemist täna juba kasutuses oleva karjääri läheduses paikneva alaga, ning mõistlik on esmajärjekorras ammendada olemasolev aktiivne kaevandamise piirkond, enne kui liikuda päris uutele aladele, kus kaevandamist toetav taristu puudub ja mõjusid veel ei ole. Teemaplaneeringu meetodika järgi on võimalik olemasolevate karjäärade piirkonnas uute alade kasutusele võtmist kaaluda.

Harku 2 ala 500 m mõjualasse jäävate tundlike objektide maaomanikega Laabi külas on planeeringu koostamise käigus kohtunud. Kohtumisel Laabi küla elanikega selgitati, et teemaplaneeringu lahendusega kavandatud alad on maakonnaplaneeringu täpsusastmes ja kehtestatav teemaplaneering ei anna kaevandamisluba. Planeeringuga määratud riigi huviga aladel

sh Harku 2 alal karjääri rajamise võimalikkus ja ala täpne ulatus selgub alles kaevandamisloa menetluses. Kogu ala ei pruugi kaevandamisele minna, kui kaevandamisloa taotlemise hetkel välja selgitatud piirangud ja mõjualad seda ei võimalda. Täpsed kaevandamise tingimused sh kui lähedale on võimalik tundlikele objektidele minna, saavad selguda alles loamenetluse etapis sh läbi keskkonnamõjude hindamise (KMH). Kui seadusega sätestatud müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normtasemeid ületatakse, siis kaevandamisluba ei saa väljastada.

Teemaplaneering arvestab, et karjääri mõjualasse jääb elanikke, kelle suhtes on vaja häiringuid leevendada. Teemaplaneeringu seletuskirja on mõjuala elanikega koostöö tulemusena lisatud võimalikke leevendavaid meetmeid ja tingimus, et kaevandamisloa tingimuste koostamisel tuleb kaasata taotletava ala 500 m mõjualasse jäävad maaomanikud, et kavandada kaevandamisega kaasnevate mõjude leevendamiseks asjakohased meetmed. Loamenetluse täpsed tingimused lepatakse kokku muuhulgas koostöös kohaliku omavalitsusega.

2. Volikogu märgib, et KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 oleval joonisel 18 ei ole kajastatud menetluses olevat Harku aleviku Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksuste ning lähiala detailplaneeringut. Samuti ei ole tähistatud kehtestatud Harku aleviku Metsa tee 1 ja Instituudi tee 5 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringut.

Aitäh tähelepaneku eest. Täiendame KSH aruannet ning lisame Metsa tee 1 ja Instituudi tee 5 detailplaneeringu kirjelduse. Detailplaneeringu osas uuendatakse aruandes ka vastavat skeemi.

3. Volikogu märgib, et KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 ei selgu Harku 4 kaevanduse mõjud ellu viidud detailplaneeringute hoonestustele, ettevõtetele ja nende töötajatele Harku 4 kaevandusest teisel pool Paldiski maanteed.

Vastusena, selgitame, et täpsem mõju selgitatakse välja kaevandamisloa menetluses. Peamine mõju teisel pool Paldiski maanteed asuvale hoonestusele, ettevõtetele ja nende töötajatele avaldub müra ja vibratsiooni ning õhusaaste kaudu. Praegu ei ole ühtki nimetatud mõju modelleeritud ega täpsemalt hinnatud, sest selleks vajalikud andmed esitatakse kaevandamisloa menetluses. Seega saab ka täpne mõju selguda alles loamenetluses ega ole käesoleva planeeringu esemeks.

4. Volikogu toob välja, et Harku 4 planeeritav kaevandusala asub Harku Vallavolikogu 22. detsember 2005 otsusega nr 137 kehtestatud Harku alevikus Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute detailplaneeringule lähemal kui teemaplaneeringus lubatud 500 m puhveralal. Detailplaneeringuga on planeeritud muuhulgas 8 elamumaa krunti ning määratud ehitusõigused korterelamute püstitamiseks. Tänapäevaks on detailplaneeringu alal krundid moodustatud ja sihtotstarbed määratud, st planeeringut on hakatud ellu viima. Ei saa väita, et planeeringut ei ole asutud ellu viima, kui hoonete ehitamist pole alustatud. KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 oleva lause „Samas on planeering peaaegu 20 aastat vana, mistõttu võib kahelda, kas see on veel ajakohane ja elluviidav“ puhul on tegemist eeldusega, millel puudub sisuline alus. Harku Vallavalitsuselt on 2022. a taotletud ehitusload teedele, tehnovõrkudele ning ka ühele korterelamule. Ehitusload on menetluses. See tähendab, et lähiajal soovitakse planeeringuga määratud ehitusõigust realiseerida. KSH aruande eelnõus on lause „Tallinn-Paldiski mnt äärde on planeeritud neli krunti äri- ja tootmismaaadele, kus perspektiivne hoonestus summutab teelt tuleneva müra ning saaste, tagades soodsad elutingimused tulevastele elanikele“. Kuigi detailplaneeringuga on planeeritud 4 ärihoonet, mis on kuni 3-kordsed ja kuni 12 m kõrgused, ei ole sellega tagatud, et kogu hoonestuse maht sellisel kujul ka realiseeritakse. Arendajal ei ole kohustust ehitada 3-kordseid hooneid, mistõttu ei saa väita, et ärihoonestus tagab soodsad elutingimused tulevastele elanikele.

Vastusena selgitame, et mõjude hindamisel on arvestatud Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni

3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute detailplaneeringuga, tuues välja, et ala jääb 500 m mõjualasse. Sotsiaalsete mõjude tõttu on Harku 4 ala saanud madalama prioriteedi. Nagu eelpool öeldud, siis teemaplaneeringu kehtestamine ei anna kaevandamiseks luba. Kaevandamisloa menetluses kontrollitakse muu hulgas, kas alal kaevandamine võib põhjustada müra-, vibratsiooni- ning õhusaastetasemete ületamist.

Nimetatud detailplaneeringuga antud ehitusõigust ei ole täna realiseeritud. Kuigi detailplaneeringu järgi on moodustatud krundid ja määratud maa sihtotstarve, ei ole planeeringu ruumilist lahendust 20 aasta järel ellu viidud. Vastavalt planeerimisseaduse § 124 lg 2 on detailplaneering lähiaastate ehitustegevuse alus. Detailplaneeringu elluviimise mõistlikuks ajaks loetakse üldjuhul 5 aastat. Pärast seda peab arvestama, et mida kauem on detailplaneeringu lahendus ellu viimata, seda suuremaks muutub ka tõenäosus, et ümbritsev keskkond muutub ja detailplaneeringu asjakohasust ehk sobivust keskkonda tuleb uuesti hinnata. Siinkohal pidi kohalik omavalitsus arvestama võimalusega, et detailplaneeringu ala paikneb aktiivse karjääri 500 m mõjualas ja karjääri laiendamise küsimus võib tulevikus üles kerkida.

Maakonnaplaneeringu tasandi teemaplaneering ei anna kaevandamisluba. Kaevandamisloa taotlemisel tuleb arvestada kõikide lähiala tundlike objektidega sh kehtestatud detailplaneeringutega ja hinnata võimalike mõjude ulatusi ja kavandada vajalikud leevendavad meetmed. Elamumaal peavad olema tagatud õigusaktidega kehtestatud müratasemenormid ning kaevandamisloa menetluses tuleb vajalikud leevendusmeetmed ette näha. Kui selliseid meetmeid ei ole võimalik ette näha või ei anna need vajalikku tulemust, siis kaevandamine vastaval alal või soovitud tehnoloogiaga ei ole võimalik ning kaevandamisluba ei väljastata.

5. Volikogu märgib, et KSH aruande eelnõu peatükis 7.20.3.4 ei ole hinnatud kaevandusest tulenevat mõju ja arvestatud sellega, et menetluses olevates detailplaneeringutes, so Harku alevikus Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksustel ning Harku alevikus Pikk tn 6 ja Pikk 17 maaüksustel, kavandatakse muuhulgas ühiskondlike ehitiste maad, kuhu planeeritakse haridusasutust, sotsiaalhoolekande hoonet, spordihoonet või kultuuriasutust.

Mõjude hindamine on arvestanud lähiala detailplaneeringutega. Harku 4 ala osas on mõjude hindamine välja toonud, et koostamisel olev Instituudi tee 1 ja 1a detailplaneering jääb Harku 4 ala 200 m mõjualasse ning müra- ja vibratsioonitasemed ei ole tagatud. Pikk tn 6 ja Pikk tn 17 detailplaneering jääb osaliselt 500 m mõjualasse. Mõjude hindamine andis Harku 4 alale madala prioriteedi sotsiaalsete mõjude vaatest ja tõi välja, et Harku karjääri võimaliku laiendamise pigem põhja ja loode, mitte lõuna suunas, kus on ruumiliselt planeeritud tihedam inimasustus ning kuhu kohalik omavalitsus suunab uut elu- ja ärifunktsiooni tekitamist. Kõiki mõjusid hinnatakse täpsemalt loa taotlemise etapis, sh võimalikke mõjusid nimetatud detailplaneeringule. Instituudi tee 1 ja 1a detailplaneering on koostamisel olev detailplaneering, mille osas puudub täna kindel eeldus, et see detailplaneering kehtestatakse. Kaevandamisalade täpsed ruumikujud selguvad kaevandusloa menetluse käigus, kui on teada täpsed taotletavad kaevandamisalad ja hinnatud sealjuures kõiki võimalikke mõjusid sh kavandatavate ja olemasolevate tundlike objektide suhtes ja kavandatud vastavad leevendavad meetmed sh koostöös Keskkonnaameti, kohaliku omavalitsuse, mõjuala maaomanike ja elanikega. Teemaplaneeringuga määratud riigi huviga alad on põhimõttelised alad, kus sees hakatakse täpsemalt välja selgitama kaevandamise võimalikkust sh mõjusid. Ühiskondlikes hoonetes peavad olema tagatud müra vastavus kehtivatele müratasemenormidele ning kaevandamisloa menetluses tuleb vajalikud leevendusmeetmed ette näha.

6. Volikogu märgib, et lõhkamised avaldavad mõju piirkonna kaevudele, vesi muutub peale lõhkamisi häguseks ja kaevudesse tuleb palju liiva ja setet. See avaldab negatiivset mõju puurkaevude tootlikkusele. Veeseadusest tulenevalt saab põhjavesi, sh põhjaveekiht, olla iseseisev

keskkonnakaitseline eesmärk. Kuna piirkond on kaitsmata põhjaveega ala, siis omab kaevandamine negatiivset mõju ka põhjaveele, sh põhjaveekihile.

Oleme teadlikud, et Harku 2 ala kattub olemasolevate puurkaevudega. Selgitame, et teemaplaneeringuga on kavandatud võimalikud alad, kus kaevandamise võimalikkus ehk täpsed karjääri asukohad selgitatakse välja alles kaevandamisloa taotlemise menetluse käigus. Sealjuures hinnatakse täpselt, milline mõju võib avalduda olemasolevatele puurkaevudele. Kui loamenetluse sh KMH käigus leitakse, et võimalik mõju puurkaevudele võib esineda, on võimalik rakendada leevendusmeetmeid põhjavee kaitseks ja puurkaevude toimimiseks. Kuna maakonnaplaneeringuga ei kehtestata karjääride asukohti ega anta kaevandamiseks lube, siis ei ole võimalik selle planeeringuga anda hinnangut, milline mõju puurkaevudele võib täpselt avalduda ja milliseid leevendusmeetmeid on vajalik rakendada.

7. Harku Vallavolikogu on leidnud, et uuringualas kaevandamine on vastuolus üldplaneeringuga määratud leebe režiimiga loodusliku haljasmaa kasutamise tingimustega.

Tulenevalt planeerimisseadusest on maakonnaplaneeringu sh maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu eesmärk maakonna ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. See koostatakse eelkõige kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks ning riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks. Maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus, mis tähendab, et maakonnaplaneering ei pea olema kooskõlas kehtiva üldplaneeringuga.

8. Harku Vallavolikogu leiab, et kooskõlastamiseks esitatud teemaplaneering ja KSH on vastuolus rahvatervishoiu seaduse § 13 lõike 1 punktiga 1 ja lõike 2 punktiga 1, mis sätestavad, et kohaliku omavalitsuse ja nende üksuste ülesanded on elanike tervist, heaolu ja turvalisust toetava elukeskkonna kujundamine, sealhulgas asjaomaste otsustuste ja tegevuste kavandamine ning rakendamine, hinnates ja arvestades nende mõju rahvastiku tervisele. Samuti seisneb vastuolu rahvatervishoiu seaduse §-ga 16, kus on muuhulgas öeldud, et füüsiliste ohutegurite tase elukeskkonnas peab olema inimese tervisele ohutu ning neid iseloomustavad füüsilised näitajad peavad vastama kehtestatud piirväärtustele. Kavandades lubjakivi kaevandusi planeeritud ja planeeritavate elamumaade ning planeeritavate ühiskondlike ehitiste maade läheduses, kus teemaplaneeringuga määratud 500 m puhverala ei ole tagatud (peamiselt Harku alevikus Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute kehtestatud detailplaneering, Harku alevikus Instituudi tee 1 ja Instituudi tee 1a maaüksuste menetluses olev detailplaneering ja Harku 2 planeeritava kaevanduse läheduses olemasolevad elamumaad), on Harku Vallavolikogu hinnangul tervist kahjustava mõjuga, mis on vastuolus kehtivate õigusaktidega

Vastusena rõhutame, et alade määramine planeeringulahenduses ei anna automaatset luba kaevandada. Kaevandamise õigus lahendatakse kaevandamisloa menetluses, kus muuhulgas kontrollitakse, kas alal kaevandamine võib põhjustada müra-, vibratsiooni- ning õhusaastetasemete ületamist. Kui on põhjust arvata, et tasemeid ületatakse, tuleb ette näha leevendavad meetmed, et õigusaktidega kehtestatud piirväärtused oleksid tagatud. Kui selliseid meetmeid ei ole võimalik ette näha või ei anna need vajalikku tulemust, siis kaevandamisluba ei väljastata ning kaevandamine vastaval alal või soovitud tehnoloogiaga ei ole võimalik. Seega ei ohusta planeeringu kehtestamine kuidagi rahvatervishoiu seaduse §-s 13 nimetatud kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmist ega §-s 16 viidatud piirväärtuste järgimist.

9. Kokkuvõttena on Harku Vallavolikogu otsustanud, et Harku vald ei kooskõlasta teemaplaneeringut ja KSH aruannet, kuna need ei arvesta kehtivate ja menetluses olevate detailplaneeringutega, kavandavad tervist kahjustava mõjuga keskkonda, ohustavad põhjavee kvaliteeti, rikuvad puhverala nõudeid ning on vastuolus rahvatervishoiu seaduse ja

üldplaneeringu põhimõtetega.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium tänab Teid teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõu läbivaatamise ning seisukoha edastamise eest. Juhime tähelepanu, et planeerimisseaduse § 65 lõike 3 kohaselt loetakse teemaplaneering kooskõlastatuks, kui kooskõlastamisel ei viidata vastuolule õigusaktiga, üleriigilise planeeringuga või riigi eriplaneeringuga. KSH aruande eelnõu kooskõlastamisel hinnatakse aruande vastavust õigusaktidele ning selles sisalduvate hinnangute piisavust ja objektiivsust. Harku Vallavolikogu otsuses esitatud põhjendused (nt puhverala küsimused, detailplaneeringute arvestamine, elukeskkonna ja terviseriskid, infrastruktuuri ja põhjavee ohud) on olulised sisulised kaalutlused, kuid need ei viita otseselt koostatava maakonna teemaplaneeringu vastuolule kehtiva õigusaktiga, üleriigilise planeeringuga ega riigi eriplaneeringuga. Rõhutame siinkohal uuesti, et planeering ise ei anna luba kaevandada, vaid määrab asukohti, kus kaevandamist võib tulevikus põhimõtteliselt kaaluda kaevandusloa väljastamise protsessis. Selles protsessis hinnatakse üksikasjalikult ka konkreetse kaevandusprojekti mõjusid ning kehtestatakse nõuded nende leevendamiseks.

Ülaltoodust tulenevalt loeme Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõu Harku valla poolt kooskõlastatuks planeerimisseaduse § 65 lg 3 alusel. Arvestame Teie märkustega maksimaalsel võimalikul määral planeeringu edasise menetluse raames.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev

planeeringute asekancler

Agnes Lihtsa

+372 5819 0538 agnes.lihtsa@mkm.ee